

Hvorfor blir lærlingordningen i kommunesektoren annerledes enn i privat sektor?

Dette er tittelen på en rapport NIFU leverte KS 3. juni 2014. De viktigste årsakene forskerne finner til at fagopplæring i kommunesektoren blir så annerledes er at:

- Verdiskapning i kommunal sektor er noe helt annet enn i privat, konkurranseutsatt sektor
- Stillingsstrukturen i kommunal omsorgssektor skiller seg fra for eksempel industri og håndverk, med et sterkt preg av deltid og midlertidighet
- Lov- og avtaleverk beskytter et tradisjonelt rekrutteringsmønster og hindrer en integrering av lærlinger og nyutdannede fagarbeidere
- Normene for god opplæring i omsorgsfagene, med idealer fra skoleopplæring og instruksjon, avviker sterkt fra normene i privat sektor om opplæring gjennom deltakelse i produksjon
- Lærlinginntaket har ingen sterk kopling til arbeidsorganisasjonen og rekrutteringen
- Når lærlingen lønnes av kommunen, mens det lokale tjenestestedet i praksis fungerer som lærebedrift, er også lønn og produktivitet frakoplet hverandre
- Tjenestestedene i kommunene har svake incentiver til å ta inn lærlinger om de selv må lønne dem

Også i voksenopplæringen sliter man med fagopplæringsmodellen, spesielt fordi få tilfredsstillende kravet om fem års praksis for ufaglærte som ønsker fagbrev gjennom praksiskandidatordningen. Mye peker i retning av at man må finne mer hensiktsmessige voksenopplæringsordninger for å klare å dekke rekrutteringsbehovet.

Opplæringskontorene i kommunal sektor er pådrivere for fagopplæring, flere lærlinger og kvalitet på opplæringen. De fleste kommuner med lærlinger er medlem i et opplæringskontor, men det er visse tendenser til at flere kommuner, særlig de litt større, trekker seg ut. Antall lærekontrakter gjennom opplæringskontor har vist en langt lavere vekst enn i privat sektor.